

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Videki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Kézírások, levelek, előfizetési pénzek Vigkedvű Mihály-utca 15. sz. alá küldendők.

HIRDETÉSEKET ÁTVESZ A VÁROSI NYOMDA MŰVEZETŐI HIVATALA.

Husvétí glosszák egy Krisztus-kép alá.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta: **Tóth Árpád.**

Kétezer év óta néz reánk ez az arc s akik szembe mertek nézni vele, annyi mindent olvastak ki csodálatos szemeiből. Kétezer év óta zeng felénk a gyönyörűségei hegyi beszéd s akik jól oda figyeltek rá, annyi mindent hallottak ki csodálatos mondataiból. S vajjon ki tudja, kétezer év óta ki látta meg igazán ezeknek az isteni szemeknek a titkát s ki hallotta meg legméltóbban az isteni ajkak ígét? Ó, Jézus, mi Urunk, bizony mondom, nem volt elég a te egy megfeszítettésed és feltámadásod, ama golgothai órák óta minden emberi korszak külön nagypénteki keresztfát ácsolt teneked s uj, meg uj feltámadásaid mámora teszi ékesszólókká az apostolkodást, mintha édesbortól részegedtenek volna meg.

Mert te voltál a középkori sötétség enyhe csilagfénye s a középkori bozótok édes virága. Azokban a furcsa komorságu időkben, mikor megpróbáltatások keserves helyének fántáziálták ezt a gyönyörű, drága földet, te voltál az elkényszeredett lelkek égi szeretője, valamely tulvilági finomságu, édes érzékiség áhitottja, a völegény-Krisztus, a lovag-Krisztus, a szent Margitok ájulatós gyönyörűségekre ringatója. És aztán jött egy nagypéntek, mikor újra elsíráttak s melynek husvétján már egy uj Krisztus lépett az emberiség elé, a renesszánsz-idők michelangelói Krisztusa.

Mert te voltál az az atléta-termetű fiatal hős is, aki a sixtusi kápolna mennyezetén rettenetes derűvel és erővel dirigáld az Utolsó ítélet gomolygó jeleneteit, ezt a frenetikus és elkábitó kompozíciót, melyen az iszonyatosságokat is valami izmos és fél-isteni derű öleli össze. Heraklész és Apolló mellett, mint valami uj mythologiai jelenség, te vettél szállást a loggiák falán s a végtelen életet élők lelkében és Ámor mellett teneked is hely jutott a Petrarca mesterkelt szonettjeiben. S a renesszánszal együtt te is meghaltál s az uj husvét ismét uj Krisztust hozott.

Mert te voltál a reformáció korának demokrata Krisztusa is. Kézenfogott téged Luther Márton és Kálvin János s a nép közé vezettek, hogy a magad szájával szólnál hozzájuk. S kövér hentesek és más tisztos polgárok mulattatására jóízű anekdoták morális száju hőse lettél, aki megtréfáltad az engedet-

len Szent Pétert s szegény szénégetőknél kértél éjjeli szállást. És száz esztendő se kellett, már újra másik Krisztust tett urrá a változó idő, aki harcba szállt a régivel.

Mert te voltál a főhercegi Habsburg-Krisztus is, aki az ellen-reformáció aranyarkantyúival sarkantyuztad meg a harmincéves háboru Európa-gázoló sötét ménjét. Akkor Ribera festett tégedet előkelő, aranyos és véres tónusu festményekre, szemeid fanalikus rajongással tüzeltek s hegyi beszéded egyszerű mondatait bíboros-szónokok gömbölyítették elegáns és heves körmondatokká. Aztán ennek is vége lett és ismét uj Krisztusok jöttek. A pietista-Krisztus, aztán a Renan Krisztusa, aztán a Hauptmann Gerhard Emmanuel Quint-je.

Most újra husvét van s megilletődve kutatjuk, mily reinkarnációt hozza a nagy dolgokkal terhes holnap? Mert hiába, a modern idők minden gögös pozitívizmus-tagadása, neked, ó Urunk, mindenkori együtt szó kezded mivélünk ama csodálatos szőnyegnek elkészítésében, melyen birok-versenyüket tartják a világ uj, uralkodó eszméi. Istenünk maradsz minékünk mindenha, ha ki is derült az a bus igazság, hogy nem az Isten teremtette a maga képére az embert, hanem mi formáljuk Istenünket magunk hasonlatosságára.

Ezen a husvéton úgy szeretnének téged nagypénteki sirod közül diadalmasan eljövendőnek, mint egy uj, vidámságot és energiákat hozó Pánt. A pesszimista nyafogásoknak egyik előkelő halkságu lírikusa verset írt egyszer arról a fantasztikus párbajról, melyet a nagy Pánnal vívtál. A nagy Pán halott! — ezt sirta ekkor az a vonagló ritmusu költemény. Urunk Jézus! tedd, hogy úgy legyen, hogy te állj a rég halott Pán helyébe. Friss erdők tavaszi energiáját hozd nekünk, a buggyanó rügyek s pattanó primulák kikeleti fiatalágát. Az enervált és megfáradt világ ifjухodva örüljön a sugaras perspektívájú jövőnek, legyen ez a husvét a nemes és eszményi erők feltámadása. Boldog és harsány diadalokra vezető vig és kemény csaták jöjjenek s a lobogókra a te örök arcod legyen festve s a harci kiáltás a te „Jézus!“ neved legyen, ó kétezer év óta közöttünk élő Urunk, aki minden korokban királyi fenséggel tudtál beleülni abba az aranyos és misztikus fejedelmi székbe, ahonnan az emberiség sorsát kormányozzák kifizetetlen hatalmak!

FÖLTÁMADOTT!

A „Debreczeni Szemle” számára írta: SZABOLCSKA MIHÁLY.

Ne mondjátok: csoda a husvét,
Legenda a föltámadás;
(Nem csoda-e maga az Élet?
S benne a milljó változás?)
Hogy csak Nagypéntek bűne, szennye
A természetes és való,
S a hit és eszménynek világa
Nem a mai kornak való!

Hitünk magasztos, szép világa,
Lelkünk nemesebb része te:
Óh, jaj, ne hagyj magunkra minket,
E föld sarába ide le.
Mi lesz velünk, ha te nem adsz majd
Lelkünknek égi szárnyakat?
Hisz éltünk minden szebb virága
A te velésiden fakad!

...Jer most is áldott ünnepünk, jer,
Örök, felséges Győzelem,
Ragyogj édes hit sugarával,
A csüggedt ember-szíveken.
Óh, csoda-e, hogy az Igazság
Megölve nem maradhatott?
S a Szeretet kiszállt a sírból?...
— Föltámadott, föltámadott!!!

Korlátok.

A „Debreczeni Szemle” számára írta: KAFFKA MARGIT.



KAFFKA MARGIT.

Odaát a nagy szalonban a mamák vitáztak egy híres szép asszony való pörén, akit a háziúr valami gyanús buzgalommal vett a pártfogásába. Itt künn a lányoknál, — meg az ebédlőben is, összevissza csapatokban ácsorogtak azok a fiatal népek, akik vagy három évadja farsangoltak már együtt és az egymás vagyoni, meg egyéb körülményeivel, — csodálatos még mindig nincsenek egészen tisztában.

A házi kisasszony, a csunya kis Bánó Ila egykedvű arccal gunnyasztott a huszártiszt kérője mellett a szögletben, a pálmák alatt pedig három csillogó szemű tacsikolány dobálta kacagva a fényképeket. Feltűnően csinálták, de jól állt nekik, hogy az egész ártatlan manőver Bódog Sándornak volt szánva, egy nagyon kellemesnek látszó, szőke uriembernek, aki a zongorának támaszkodott volt és egyre Wildnét nézte. Az érdekesen fésült, szép, délceg asszony a kályha melletti sarokban csak akkor vette észre ezt a kitartó pillantást, mikor a ház asszonya a pohárszék felé indult és ő magára maradt. Akkor pedig egy öntudatos és egyszerű mosollyal a közelébe intette Bódog Sándort.

A meghajlásuk gunyos pedanteriájában, vagy a szemük kutató mosolyában felvillant egy percre

valami bizarr meghatottság, talán az Anyéindill modernül furcsa paródiája — és ott kísértett továbbra is köztük, amíg — könyvekről és emberekről beszélve, — rajtaérték egymást valami ismerős megjegyzésen. Ah, ugyanezt már mondtuk együtt, egyszer, ilyenformán. Közben asztalkát kaptak, meg süteményt a teához és a kis Ila a csunya lányok szomorú tapintatosságával odább terelte a társaságot. Szinte magukra maradtak. És akkor erőtt vett az asszonyon az ő régi betegsége, a feltétlen és szükségtelen nyíltság valami szilaj vágya, ami időnkint bolondságokra készítette. Azt mondta valamire:

— Az akkor volt, mikor én két álló hétig ész nélkül szerelmes voltam magába.

Az örök emberi hiúságon kívül az íróember objektív érdeklődése is élt Bódog Sándorban minden asszonyi megnyilatkozással szemben. Ép olyan kiméttelen tudott lenni a végighallgatásban, mint az asszony az ő rohamos őszinteségében. És most összetalálkoztak a pillanataik.

— Tudja, — kezdte az asszony — hogy három évvel ezelőtt, huszonnégy éves koromban kerültem Budapestre. A szegény apa halála volt az oka, akkor anyagilag is olyan nagy változás állt be a családkunkban, hogy kenyérkereset után kellett néznem. Az első szerelmen persze tul voltam. Azon, amelyik sok virágcsokorral, éjjeli zenével, francia négyesekkel jár és jelentős kézsókokban éri el a tetőpontját. A hirtelen jött szerencsétlenségem volt a gátja és az könnyítette meg a feledést. Magam akartam egészen új életet és mert olyan rengeteg sok tanítónő van — és mert tehetségem lett volna valami, — a színiiskolába iratkoztam. Az édes anyám felkísért ide és a vagonos fővárosi rokonok sirva ígérték neki, hogy gondjuk lesz rám. Így történt, hogy a szabad időmet egészen társaságban tölthettem és az estéim a közelmúltat mimélték szomorúan. Itt a Bánóék zsurján találkoztam először magával.

— Akkor ellenszenvesnek talált, — mondta is.

— Kényelmetlen volt nekem, hogy több esze van, mint a többieknek, de már akkor is különbnek tartottam mindannyinál. Abban a korban már nem jön lopva, észrevétlenül a szerelem, sőt minden valamirevaló új ismerősnél eszünkbe jut: „Milyen lehetne szeretni ezt az embert?” Az ítélesem válasszolt akkor, de maga alig foglalkozott velem. Ritkán láttam, sok dolgom volt és hónapokig alig gondoltam rá. Szinte furcsa volt, mikor egyszer — nagysokára — a Belvárosba jövet, a Vas-utca sarkán hozzám szegődött.

— Honnan? — kérdezte.

— Leckéről.

— Milyen leckéről?

Most is előttem van a meglepett arca, mikor megmondtam, hogy színésznő leszek. Azután elmeséltem, hogy egy özvegy sótisztánél lakom, aki jó asszony, de ritkán látom, mert egész nap tanulok és szeretek egyedül lenni. Meséltem a furcsa kis diák-szobámról, — valahogy magamnak is tetszett akkor ez az élet, — maga kíváncsi lett, én pedig felhívtam. Emlékszik arra?

— Hogyne! Mikor fölértünk, én jöttem zavarba. Valami indiszkrét ostobaságot kérdeztem a szobájáról és maga még ügyetlenebbül föllentett.

— Tudom, de utóbb megszoktam a dolgot. Maga gyakran ellátogatott, decemberben már kedélyes jóbarátok voltunk, az egész világról beszél-

tettük egymást a hosszú estéken át. Aztán, egész természetesnek találtam, mikor egyszer minden ok nélkül megfogta a kezem.

Valami kacajfélét lihegett és egy percre megállt az asszony. Azután folytatta:

— Egy hét múlva már szerettem.

— Lehetetlen, — töprengött Bódog Sándor.

— Egy hét múlva ép olyan nyugodt és derűs volt.

— Igen! De ha nem jött, amikorra ígérte, lüktetett a halantékom és kínos nyugtalanság szorongatta a torkomat, — mint az elfojtott sírás szokta. Az szörnyű, mikor maguk várakoztatnakegy asszonyt. Az élet minden gyötrelme összegyűl azokban a percekben és ha van túlvilági igazság, az örök élet nem elég rá, hogy magukon azért bosszút vegyen.

— Ámen!

— Ejh! Szóval, az örült idő volt. Isten káromló, pogány imádkozások estek akkoriban a szertiták templomában, a kis Mária-oltárnál, akihez a Szent Antal divatja ellenére is hűséges maradtam. Asszonynak jobban el elehet mondani olyanokat.

— Milyeneket?

— Ezt: Asszonyom! Ez az egy ember van a világon, akiért élni és jónak lenni érdemes. Add nekem és majd meglátod, mennyi nagy, magasztos örülségre leszek képes miatta. Csúf, önző imádság volt, most már tudom. Én is, mint annyi más, valami kizárólagos nagy boldogságért ostromoltam az eget.

— És aztán?

— Aztán, mint aki meséket álmodik, olyan természetesnek és igaznak találtam mindent. Azt is, alig nézett rám. Szinte hálás voltam azért és semmire nem gondoltam.

— Hátha egyszer — — — például megcsókoltam volna, — kérdezte gondolkodva a férfi.

— Ez kérdőjel maradjon. Szóval a második héten történt, hogy maga egy érinthetetlen dolgot követett el.

— Megmondtam, hogy nem veszem feleségül.

— Máig sem tudom, ügyetlenség, becület, különcködés, vagy durvaság volt-e az magától.

— Egyik sem! Egyszerűen csak hóbortos és kíváncsi voltam és akkor nagyon szépnek, nagyon kedvesnek találtam magát. Veszedelembe voltam és el akartam háritani. Megért?

— Lehet! De lássa, jobban kellett volna ismernie. A hajlamaim és a nevelésem miatt sem lehettem egészen „századvégi leány“. És még a tipikusan azok sem flörtelnek valami, hogy is mondjam, morális alap nélkül.

— Szóval, akkor kiábrándult.

— Még nem! Akkor este furcsákat gondoltam. Valahogy nem éreztem világosan, mennyire vagyok felelős tetteimért. A társaságra gondoltam és az emberekre, akik az élet korlátait jelentették eddig nekem. Eszembe jutott, hogy akik a városunkban jól mulattak tavaly nálunk, az idén másnál mulatnak.

A vőlegényem, aki megtiltotta nekem a csipke-áttört bluzokat, másnak udvarol és az édes anyja pletykáz rólam. Azt gondoltam: Az élet kizárt engem a korlátai közül és én nem tartozom neki semmivel.

— Nem foroghatott nagy veszedelembe, amíg ilyen világosan gondolkodott.

— Még gondolkodtam. De azért nem tudom,

— — — — ha maga akkor másnap is, harmadnap is eljött volna hozzám.

— Akkor volt az a nagy tagosítási pör a délvideken.

— Furcsa, hogy maguk a pöreikkel bajlódnak olyankor. Csak a negyedik napon tudtam meg, hogy elutazott. Itt Bánóéknál voltunk. Az Ili képeslevelezőlapjai közt leltem meg az írást. — „Zimonyból kézsókját küldi jó embere Bódog“.

Régen nem fájt úgy valami, mint az az ostoba kártya. Pedig a szegény Ilire — igazán — nem lehettem féltékeny.

— Magára sokszor gondoltam az uton.

És nem irt egy sort. Ne, ne próbálja ezt megmagyarázni! No, igen! Azon a kicsi kanapén ott egy őszhaju néni ült, annak bemutattak. Özvegy Bódog Sándorné volt.

— Az édes anyám!

— Abban az imádatos tiszteletben, amivel a szerelmesünk édes anyjára szoktunk nézni, volt valami szégyenkezés is. Legelőször vettem magamon észre ilyesmit.

Egy fiatal ur, a maga jóbarátja, a kettejük viselt dolgaival mulattatta a nénit. Egyszer — mondta — gyerekes jókedvükben odatévedtek valami hivatalszolgáknak, vagy miknek a báljára, maga leült egy gyönyörű kis fekete leány mellé, kifogástalanul udvarolt és fagyaltot hozatott a mamának. Néhány fricskalány kórusban csipogta:

— Nagyszerű! Mikor Bódog inkognitó mulat.

Hanem az öreg Bódogné elkomolyodott:

— Ki fog kapni ezért az a rossz fiú. Hátha komolyan vett valamit az a szegény kis leány és most ábrándozik fölé és busul utána. Az ilyen leányok nem értik meg azt: inkognitó!

Szédelegve néztem rá! Persze! Az ilyen lányok. Itt volt a hazamenés ideje és mert Bánó bácsi nem kísérhetett haza, rábíztak a maga édes anyjára. Ő vitt el a kocsiján hazaig. — — —

Másnap feljött a testvérbátyám, a szolgabíró. Elintézte a dolgaimat, bemutatkozott a szoba-asszonyomnál és megkérte, hogy ezentul együtt étkezzem vele és legyen gondja rám. Aztán családi dolgokról beszélt és mire nagy későn magamra hagyott, valahogy nyugodtnak és könnyűnek éreztem magam. Nevessen ki, de ekkor párnáimból is valami jóleső hűvösség áradt a fejemre. Azt hiszem az, amit az uram az ő törvényszerűki nyelvén így hív: az „Egyetemes Törvényszerűség“. Visszafogadott engem.

Másnap a bátyám hozta el hozzám Vildt Jánost, a régi iskolatársát. A háziasszony nappalijában fogadtam akkor is, azután is mindig. A megholt feleségéről beszélt, meg a két szép fiugyerekeről, akik anyja nélkül vannak.

Komoly volt, tiszteletteljes és mindjárt kezdetben eléggé szimpatikus. Mindig szalonkabátban jött az esteli látogatások pontos idején és a kemény gallérján látszott, hogy hivatal után frissen cserélte.

— — — — —
A többit azután tudja.

A gyenge jellemű ember sohasem lehet őszinte.

*

Vannak együgyű emberek, kik ismerik ugyan, de jól felhasználják együgyűségöket.

*

A középszerűség rendszeren ócsárolja azt, mi az ő képességeit túlhaladja.

AZT SZERETED...

A „Debreczeni Szemle” számára írta: KORNISS ARANKA.

Akik dicsérsz pompázó jelszavakkal,
 Akik elismersz nem csupán magadban
 S rá más előtt kegyes mosolyod árja hull,
 Kiről csevegsz elfogulatlanul
 Bár melegen —
 Az idegen.

De ha nevét szavad csak féltve ejti,
 Hogy szívedben lakik ajkad se sejtli,
 Csak tiltos lázban gondolsz rá vak éjszaka,
 Számodra az a nagyvilág maga — —
 Azt szereted,
 Azt szereted !...

Saison.

A „Debreczeni Szemle” számára írja Tárnai Iván.

— Nagyszombati harangszó. —

Valahogy olyannak kellene lenni az e heti „Saisonnak”, hogy kiáradjon a sorai közül a husvéti hangulat. Hogy aki csak olvassa, hallja a husvéti harangok zugását, járjon kint az öltöző mezőn, ahol bárányok örülnek a természet feltámadásának s a napsugártól aranyos messziségből az alleluja hangzik. Valahogy ilyennek kellene lenni, hogy minden sora hirdesse a feltámadás ünnepét.



TÁRNAI IVÁN.

De nem megy. A bolyhos barkák látása, templomba öltözött lányok, az egész husvéti kép a tavalyi ünnepemet juttatja eszembe. Akkorilyenkor haza készültem, hogy négy évi távollét után megöleljem az édes anyámat. S mire hazaértem, ravatalon letem. Hiába zúgtak a harangok, hirdetve a szombat estét, ami házukban nem volt feltámadás.

Sazóta a tavalyi nagypénteknek a hangulata nehezedik rám, s ezért tudom én a feltámadás himnuszát írni. Ott járok a kassai temetőben, megállok Fadrusz mester óriási keresztje előtt, melyen a kőből faragott Krisztus mintha élne. De hiába olvasom a temetők obligát biztatását, „Feltámadunk”, abban a kő Krisztusban csak a kőbefaragott halált látom s nem az örökéletet.

Ezalatt az egy év alatt — Istenem — hányszor, hány reménnyel, hány eszménnyel éltem át a nagypénteket, anélkül, hogy felvirradt volna csak egyre is a nagyszombat napja. Nem csoda hát, kifogyhatott a palettámról a reménynek színe.

Vagy talán csak én hiszem, hogy egyedül járom a Golgota útját? Talán csak én látom, de sokan rójjuk azt az utat, mely az ábrándok temetőjébe visz? Meglehet. Hiszen a letört karrierek, megtagadott hitvallók sok, összetiport eszmék korszakát éljük.

Nápona ismétlődik annak a régi, régi nagyhétnek minden szomorú fázisa. Amelyben valódi

minden, az ostromlás, a megalázás, a halál, csak a feltámadás talmi.

Ellentétes érdekek halálra keresik egymást s mindegyiknek akad Judása, ki jó pénzért eladja a maga Istenét. De nem harminc ezüst pénzért. Ma már a farizeusok bőkezűbbek s a Judások követelőbbek. Nem kell rettegniük saját lelkiismeretük előtt, mert annak is elaltatják a szavát azok a felmagasztaló szónoklatok, melyeknek megadatott, hogy a leggaládabb árulást is glóriával vonják be s követendő például állítsák oda az utókornak.

A mai Judások nem bujkálnak a sötét rengetegben, de karöltve a farizeusokkal piadesztálról mutogatják magukat a népnek, mely oly szívesen indul a hangzatos jelszavak után. Az a szerencsétlen, megfeszített, ideális, bolond pedig, akinek letiprása árán emelkedtek fel ezek, annak méltó bünhődése az, mert megtanulhatta volna, hogy egy igazság van csak a földön, a hatalmasok igazsága.

A nyitott ablakon beárad a tavaszi mező illata, ünnepi ruhás nép megyen a feltámadásra, a templomba. Az ablakomból éppen belátni az ajtón. Mélyen a homályban az oltár körül pislog egy árva gyertya, azután kettő, azután három, több, mind több, míg végre fényben uszik a templom s a szellő elhozza hozzám a harangzugással elvegyült zsolozsma hangját, amint elnyujtva, parasztosan zengi százhiwő torka, hogy, „Feltámadt Krisztus e napon...”

Istenem, mily boldogok ezek az egyszerű, gatyaszárban ünneplő emberek. Akikért meghalt a Krisztus és akiknek fel is támadott. Ha megszegi az ünnepi kötest s megfelelő számú szeszek bevétele után táncra perdul a citera, vagy a malachanda muzsikája mellett, elfeledi, hogy negyven napig böjtölt és elfelejti, hogy az ünnep után ismét a hosszú böjt következik. Istenem, de boldogok, hogy egy kis kalács, egy kis pálinka, egypár tánc meg tudja hozni nekik a feltámadást és a szemed közé kacagnak, ha kérdés a bajukat s őszinte szívből sajnálnak, ha felakarod értők áldozni magad.

Panem et circenses! S ha megkapják, csendesek. Csak mi korán őszült fiatalok, akiknek nem a testét, de a lelkét öli meg az élet Golgotája, csak mi várjuk hasztalan a feltámadást.

DALOK.

A „Debreczeni Szemle” számára írta: ZIVUSKA ANDOR.

I.

Valamikor egyszer régen
 Én is vágytam, én is égtem;
 Forró dalok szárnyán szálltam;
 Tündérhonig meg sem álltam!

Jön az este... nő az árnyam;
 Összetört a régi szárnyam;
 Poros uton megyek gyalog...
 S mind halkabban dalolgotok!

II.

Meseország fekete taván:
 Sötét szemedbe elmerült a lelkem
 S remegő, forró, vágyak karjain.
 Visz, ragad szerelmem!

Meseország fekete taván
 Fehéren uszik egy halott leány...
 Vigyázz!... Szerelmem tiszta, szent örök!...
 Szívedre száll, mint tompa, néma vád
 És halott szemekkel hollig rád mered:
 Ha játsztál, csak játsztál... hogyha megöled!?

Szunyoghy Sándor.

Aki tudja, hogy milyen jelentős szerepet játszik Debreczen város kulturális életében a debreczeni Kaszinó s aki tudatában van annak, hogy az utóbbi majdnem két évtized alatt ennek az illusztris erkölcsi testületnek Szunyoghy Sándor volt elnöke, szinte felesleges is lenne az elhunyt nagy érdemeit méltatnunk.



SZUNYOGHY SÁNDOR.

A debreczeni Kaszinó a régi hagyományokhoz hiven működésében tág teret nyújtott az irodalom és művészetek kultiválásának. Irodalmi alapítványait a *Csokonai-kör* kezeli, könyvtára pedig, mint az évi jelentésekből kitűnik, aránylag az első helyen áll az országban az évi gyarapodások tekintetében. Képtára ma már szép kis muzeum s új helyiségeinek berendezésében nagy részt juttatott a magyar iparművészet érvényesülésének.

A Kaszinót minden munkájában Szunyoghy Sándor finom műízlése, nagy irodalom- s művészet-szeretete vezérelte. Utolsó, hanyatló éveinek legszebb vágya volt az ősrégi társadalmi intézménynek modern szellemben való restaurálása. Még mint ágyban fekvő súlyos beteg is, — akárcsak a megsebesült hajókapitány a parancsnoki hidról, — folyton instrualta a Kaszinó tisztviselő-karát.

Az elmúlt hetek történetéből kimagaslott a Szunyoghy Sándor elmulásáról szóló gyászhir. Emlékét a Kaszinó bizonyára kiváló érdemeihez méltóképpen örökíti meg. Ime egy babérág a *Debreczeni Szemle* részéről ama emlékmű talpazatára.

S.

A bűn.

A „Debreczeni Szemle” számára írta: **Molnár Ferencz.**

Lenn, éppen az ablak alatt valaki becsapta a vasrácsos kertajtót. Az asszony volt, a házigazdának kis felesége. Becsapta maga után az ajtót és megállott előtte a napsugaras utcán. Begombolta a csepp fehér keztyűjét, billegettette az ujjait, megforgatta néhányszor a kezét, hogy elég formás-e benne, aztán kifeszítette a napernyőjét, balkezevel fölkapta a világoskék ruháját és megindult előre, be a város felé, a templomba és vissza se nézett ránk, akik az ablaknál állottunk. Pedig jól tudta, hogy mindannyian szerelmesek vagyunk belé.

A vasárnap délelőtti csöndes, unalmas hangulata szállott a mi napsugaras kis utcánkra. A kékruhás kis asszony után messze porzott az utca és mi néz-

tünk utána mind, semmire másra nem gondoltunk abban a percben. Még ott csillogott az utca végén a fehér selyemernyője a napon, aztán eltűnt.

És üres lett az utca, csöndes. Kocsi se járt rajta és fölhallatszott a kertből a méhek zsongása. Az ablakpárkányon fényes zöld legyek sütkéreztek lustán, mintha ők is unatkoztak volna. És megjöttek a másik utcából a halászok, kattogó facipőben, fura járással, amin meglátszott, hogy szétterpesztett láb-bal szoktak állani a csónakban. Lányok is jöttek nagykendőkkel, kék ruhában, piros ruhában és ki volt cifrázva a hajuk, mintha egész héten azt kengették, csavargatták, simitgatták volna.

Olyan furcsa figurák voltak a halászok a napsugaras utcában.

És visszaültünk a helyeinkre, mind az öten, kosztos fiuk, akik ott laktunk a tanár ur házában, és igen nagyon hallgattunk, mi kosztos fiuk.

Aztán az egyik, aki szőke volt, végigsimitotta a homlokát és így szólt:

— Most a tanár ur sincs itthon, ő meg templomba ment...

Eddig mondta és senki nem volt kíváncsi a folytatására. Mindenki a fehér napernyőre, meg a világoskék fodros kis szoknyára gondolt. Azért mégis folytatta:

— Senki sincs itthon, és én gondoltam már, hogy meg lehetne nézni...

— Mit?

— Hát az ágyat?

— Kinek az ágyát?

Megint az izzadó homlokát simogatta, aztán nehezen kinyögte:

— Az övét.

Csőnd volt. És tovább beszélt a szőke:

— Én megyek is. Kibontom az ágyát és megnézem. Hamar, míg vissza nem jönnek. Mert én meghalok...

És fölkel, megindult az ajtó felé. Mi szerelmesek voltunk bolond tizenhét éves fejünkkel, egyszerre fölkelünk és mentünk utána. Egy szó se hangzott, csak mentünk hallgatag. Le a lépcsőn, osonva, görnyedve, minden roppanásnál halálra ijedve. A szőke remegő hangon beszélt:

— Nem kell félni. Még most a rendes uton megyünk. Hát ha a szalonba akarnánk menni, nem erre mennénk?

Azért mégis féltünk és csöndesen léptünk a szalonba. Az is az ő parfümjével, az ő nevének kezdőbetűivel és az ő arcképeivel volt tele. A szőke borzasztó izgatott lehetett, mert zongorázni kezdett.

— Csak menjetek be, — suttogta, — én vigyázok. Ha abbahagyom a zongorázást, baj van.

És vakon tolongtunk előre a hálószoba ajtaja felé. Az egyik, aki piktor volt, azt mondta, hogy ő csak viccből jön velünk. Semmi köze az asszonyhoz, látott ő már hálószobát.

Borzasztó nagyot pattant az ajtó, amikor kinyitottuk. Végigszaladt rajtam az ijedtség és éreztem azt az érzést, ami máskor, esténként elfogott, amikor az asszony aludni ment. Akkor éppen így pattant az ajtó.

Óh, csak egyszerű két vaságypár volt és ott lógott fölöttük a feszület a falon.

Egyszerre elhallgatott a zongora és a szőke megjelent a küszöbön.

— Nincs baj, de én is látni akarom.

És nem gondoltunk már arra, hogy rajtakaphatnak, mert megittasultunk ettől az izgalmas gyö-

nyőrtől, itt a párnás szobában. A szőke odament az ágyhoz és levette róla a takarót. Fölül két paplan volt, azt is le kellett emelni, csak alatta voltak a vánkосok.

Egymáshoz szorulva, kimerült szemmel, visszafolyt lélekzettel néztük a párnákat. A szőke tovább kutatott. Aztán egyszerre lekapta a fejét az egyik vánkосra és azt mondta, hogy ez a tanár uré, mert ennek dohányszaga van. A másik illatos az asszony hajától és az az övé. Az ott a rózsaszínű szalaggal. És beleásta a fejét a szalagosba és szitta, szitta az illatát.

— Hát ez ?

Főlkapta a fejét és odanézett. Gondosan összehajtott pici ing volt. Finom a fogása, mint a selyemé, vagy a bársonyé, még annál is finomabb. És mind fogtuk, az arcunkhoz simogattuk az ingecskét. Akkor a nagy csendben, hogy mindenki hallotta a saját szíve dobogását, megszólalt akadozva köztünk a legkisebb :

— Én... én azt hiszem, hogy ez bűn...

Nagyon az arcába néztünk és megfontoltuk, amit mondott. A szőke elpirult és hirtelen visszarakosgatta az inget, a párnát, a paplant. A takarót én tettem a helyére.

Mély megvetést éreztünk a szőke iránt, de éreztük, hogy ámbátor csunyaságot tett, amikor ide csábított, igen jól tett.

Kilopóztunk mind a szalonba, a szőke leghátul. Az ajtó roppant és megint ő pirult el. Aztán elővette zsebkendőjét, letörölte az arcáról a verítéket és a zongorához ült. Pár nagy, erős akkordot játszott, aztán abbahagyta.

— A helyére tettél mindent ? — kérdezték.

— Igen, — felelt és becsukta a zongorát. Kiment a kertajtó felé, az utcára. Utána mentünk. A nagy forróságban aludt künn az élet. És az előszobában már hangos léptekkel jöttünk ki. A legkisebb künn az utcán elnézett a város felé, ahonnan a déli harangkongás szállott felénk a nagy csendességben és szólt :

— Nem volt szép tőlünk... bűn volt.

Mind éreztük, hogy igaza van és mind örültünk, hogy vétkeztünk. A szőke egyik pici lábnymot mutogatta :

— Az övé.

És mintha csókolta volna a szemével, úgy nézett rá. Aztán meglökték az oldalát :

— Jönnék.

Mintha valami lopott dolgot, titkot akart volna elrejtetni, hirtelen ráállott a csöpp lábnymra a nagy cipőjével és szétnézett :

— Kik jönnek ?

És már akkor lassan, csendesen, a napon szikrázó, forró utcán megjelent a tanár ur a karján a feleségével. A kicsi asszonnyal. Jöttek, lassan jöttek és a tanár ur levette kopasz fejéről a kalapját, melege volt.

Csak a szőke tudott mosolyogni. És sorfalat állottunk a vasrács előtt.



TAVASZI DALOK AZ ELMULT HÉTRŐL.

1.

*Április van, a tavasz
Elérkezett végre,
Jäger-inget vegyünk fel
S gyerünk ki a jégre.*

*Óh, be szép a kikelet,
Óh, be szép is kérem,
Hull a finom hópehely
Lágyan és fehéren.*

*Mily szép bundák láthatók
A főtéri uton,
Szamba sem jő e mellett
Makacs hörghurutom.*

*S el dehogy feledkezem
Ama bájos lányrul,
Ki a sarkon mosolyog
És marónit árul.*

*Kandallóhoz ülj mellém,
A kokszt vígan serceg...
— Így írónak ezután
A tavaszi versek.*

2.

*Április van és ami jó
Mindjárt megjön Afrikából
Mind a madár, aki vándor.*

*Visszaszállnak konzekvensen
Gólya, fecske, mindahányan
Nagykendőben és bundában.*

*Milyen szép lesz, ha megjönnek
S kis fészükben őket várja
Egy Meidinger-féle kályha.*

□ **Óda egy színügyi bizottságról.** A színügyi bizottságok egyáltalán nem szolgáltak rá arra, hogy mint mintaszerű intézmények illesztesse be a magyar vidéki színeszet szervezetébe. Annyi csodabogarat termeltek már működésükkel, hogy Porzsol Kálmán, ez a bohém szívű esztétikus, nem hiába védte meg tőlük nem egyszer a sok bajjal, dekadenciával küzdő vidéki színeszetet és színigazgatókat. De most némuljon el a korholó szó és pengjen a dicsoító lant hurja. Igaz ugyan, hogy az egyik vidéki színigazgatót, a szabadkait, a színügyi bizottsága 50 kemény koronákra ítélte a *Peleskei nótárius* készületlen előadásáért, de viszont a *székesfehérvári* színügyerek, mint műpártolók, „kedv-emelés, ambíció-emelés” szempontjából 1000 koronát aranyakban osztott szét a szintársulat tagjai közt. Az elsőrendű tagok 5—5 aranyat, a másod- s istentudja hanyad rangú tagok kevesebb aranyakat, de legalább *egy*

Amint a hiuság megszűnik, kezdődik az unalom.

*

Az asszonyok jó barátnők egész addig, míg férfi nem lép közjük.

*

Mi férfiak csak addig vágyódunk szeretetre, míg magunk is szeretünk, a nő még azután is.

kaptak. Hát most mit gondolnak Önök, eme irka-firka olvasói, vajjon melyik szintársulat tagjai igyekeznek ezek után jobb kedvvel áldozni az alakító-művészet muzsájának a szabadkaiak, vagy a székesfehérváriak?! Vajjon a pattogó korbács, vagy a szelid szeretet lesz a győztes eme érzékeny bohémlelkek birodalmában. Mi nem vitatkozunk, csak arra kérjük a székesfehérvári művészbárátokat, hogy eme sorokat pedig vagyék úgy, mintha néminemű ódát irtunk volna róluk.

*

— **A lélek sulya.** Ezt se gondolta volna senki egy félszáz esztendővel ezelőtt. Hogy a léleknek sulya van és a lélek sulyát meg lehet mérni. Egy amerikai orvosprofesszor jött rá, még pedig a lehető legegyszerűbb módon. Tisztára Kolumbusz tojása a lélek sulya. Fognak egy embert, aki javában haldoklik, s megméri. Pontos, milligrammokra dolgozó mérlegre teszik s lemérik a sulyát. Aztán várnak egy-két percig türelmesen, amíg tökéletesen meghalt. És újra ráteszik a mérlegre és újra megméri. Az amerikai tudós azt tapasztalta, hogy minden halott valamivel könnyebb mint elevenen volt. Még pedig éppen harminc grammal könnyebb. Világos tehát, hogy ez a harminc gramm nem lehet más, mint az ember lelke. Mert egyéb mi távozott volna belőle? Az ember lelke ezek szerint pont harminc grammot nyom. Se többet, se kevesebbet. — Én azonban nem tudom elhinni e dolgot. Először is nem megy a fejembe, hogy az a lélek, amit még sohase látott emberfia, harminc teljes grammot nyomjon. Mert ha egy lélek harminc gramm, akkor egy millió lélek (annyi csak meghal egy évben), harminc millió gramm, vagyis háromszáz métermázsa. Tíz év alatt ez háromszáz millió kilóval nehezebbé tenné a világot. Ennyivel talán még se lett sulyosabb a világ. De még az se fér az eszembe, hogy lélek és lélek egyforma legyen. Hogy a kozák lelke is harminc gramm volt, aki leszurta Petőfit és Petőfi lelke is harminc gramm volt, amely beragyogta a világot. Nem tudom elhinni, hogy I. Napoleon lelke ugyanolyan könnyű volt, mint az orleansi szüzé, hogy Szilágyi Dezső lelke nem nyomott többet, mint akármelyik mai honatyáé. Valami más megy ki a haldokló emberből, ami éppen harminc grammot nyom. A lélek vagy sokkal nehezebb, vagy sokkal könnyebb.

*

(§) **A lekvár.** Bizony ez furcsa eset, dacára, hogy igaz. Nos hát a brünni vasuti állomásra megérkezett egy waggon puska. A katonaságot előre értesítették, hogy jön a veszedelmes szállítmány. Ki is rendelték egy szakasz bakát az őrizetére. A waggont kikapcsolták, külön tették egy mellékvágányra s egyre szuronyos strázsák sétáltak körülötte, akik legfőképpen arra ügyeltek, hogy égő szivarral vagy pipával közel ne jöjjön emberfia. Meg is őrizték rendjén a puskaot három nap, három éjjel. Nem történt semmi baj. Végre megkezdődött a kirakodás. Most már hármassor szuronyos baka állta körül a waggont. Civilt a közelbe se eresztettek. Minden ember tartozott gyújtószerszámját otthon hagyni. S aztán nagy óvatossággal lehengettek a hordókat. És vigyázva bontogatták föl. És nagyokat nevettek aztán. Mert a hordókban lekvár volt. Becsületes, jó, sűrű, fekete szilvalekvár. Valahol kicserélődött a két waggon. S míg a puskaot a kutya se törődött, a lekvárt szuronyos katonák őrizték. Ugy-e, ez kómikum? De még nagyobb kómikum (pedig igazság), hogy a puskaot-

ral nem történt semmi baj. Ám a lekvárral igen. Azt megették a katonák.

*

Nem lehet megélni! — panaszkodik egyik helyi lap, mert az *Első Takarékpénztár* nem akarja prolongálni a gavallérváltók egy részét szörnyű felmondások lógnak a levegőben bizonyos váltólázak napokra. Így olvassák ezt és szörnyen jól mulatnak eme gavallérváltók ugynevezett passzív szereplői, az *elfogadók*. Hogy a mennykőbe ne lehetne megélni. Mégcsak ezután lehet megélni! Olyik ember adósságát nyomban kifizetik — a *zsirások*.

*

(!) **Nincs téma.** Bizony nem az elsőrendű szórakozások közül való így hetenként egy féltucat heti eseményt összekalapálni. Nincs mindig téma. Azaz, hogy téma mindig van, csak nem alkalmas. Mint az ujoncozásnál, az egyik legény nagyon hosszú, a másik nagyon kurta. Az egyik tulságos vastag, a másik rém mód sovány. Némelyik összezsugorodik egy szerkesztői üzenetté, a másik kihizik krónikává. Pedig, török-szakad, de téma kell. Csak ne legyen politika, mert a sok politika már utálatos. Ne legyen színházi pletyka, mert az mind erkölcstelen. Ne legyen asszonytörténet, mert az mind nagyon egyforma és nagyon erkölcsös. De legyen aktuális, legyen friss, legyen ötletes, legyen mulatságos, legyen igaz, legyen... szóval legyen.

Szerencsére itt jön egy öreg ujságíró, azt megfogom:

— Édes bátyám! az isten szerelmére: témát!

Az öregnek sincs mindig témája, de valami jó zsidó adomája mindig van: — — — Ez pláne husvéti is: Husvét előtt az egyszeri zsidó nagy gondokban jár. Egy hét s itt van a nagy ünnep, s neki nincs laskája. Elmegy a rabbihoz:

— Rabbi életem, már mindenütt laskát sütnék, csak nekem nem sütnék laskát. Honnan veszek én laskát?

— Eredj csak haza fiam s ne törődj vele. Majd lesz neked is laskád!

Elmulik még három nap. Már mindenki bevásárolta a pászkáját, csak a mi zsidónk nem vásárolta be. Megint elmegy a rabbihoz.

— Rabbikám, lelkem, kétségbe vagyok esve. Az egész közösségben már mindenkinek van laskája, csak nekem nincsen. S egy garas sincs a házban. Honnan veszek én laskát?

Mondja neki a rabbi:

— Eredj csak haza fiam és ne epeszd magadat. Mire kell, neked is lesz laskád.

Az ünnep estéjén a templomban találkoznak: a rabbi és az egyszeri zsidó. A rabbi nagy komolyan lépdel a szentély felé. És megszólítja a szegény embert:

— Mondd csak, fiam, van-e már laskád?

Feleli a szegény ember szomorúan:

— Ma reggel az összes téli ruháimat, a vánkosokat, a dunnát bevitettem a zálogba. És vettem a pénzen laskát.

— No látod, fiam. Ugy-e mindig mondtam, hogy majd lesz neked laskád.

És ezzel ment a rabbi a szószék felé, az öreg ujságíró pedig a másik szobába. Az ajtóban visszafordult:

— Fogadjunk, hogy nyolc órára lesz már témád.

Pedig nem lett belőle téma. De a hét eseményeibe pár sor, az lett.



A cárnő.

(Bíró Lajos és Lengyel Menyhért három felvonásos színműve. Először adják a debreczeni színházban, április 7-ikén.)

Két ismert és tehetséges magyar drámaíró közös munkáját mutatja be vasárnap színházunk drámai társulata. Lengyel Menyhért „Taifun”-jával dicsőséges körutat tesz a világon, Bíró Lajos pedig itthon aratott dicsőséget több darabjával, de legfőképpen a „Sárga liliom”-mal. Közös munkájuk címe: „A cárnő”. Színműnek cimezik s bár a második fölvonás fináléja erősen drámai hatása, mégis inkább szatirikus vigjátéknak lehet tekinteni, mely azonban itt-ott operettszerűvé is válik.

Az egész munka már idegen témájával is elárulja, hogy tulajdonképpen külföldi színházi körutra készült. Nem is lehet rossz néven venni magyar íróinktól, hogy kifelé gravitálnak. Mert az a mondás, hogy senki sem próféta a saját hazájában, különösen áll az írókra. Ha valaki Magyarországon ünnepezt író akar lenni, akkor először is külföldön kell magát elismertetnie.

Nem mondják meg a szerzők, hogy melyik cárnőről írták drámájukat, de azért mindenki tudja, hogy Katalin cárnőről van szó, aki szerelmi kalandjairól ismeretes a világirodalomban. Béli Izzor írt *Fejér Jenő* muzsikája mellett róla „Katalin” címmel egy igen sikerült operettet. Smivel a Lengyel—Bíró féle „Cárnő” egy-egy része is annyira operettszerű, hogy szinte muzsika után kiált, sőt egy-egy része igen feltűnően hasonlít Béli munkájához, önkéntelenül is eszükbe fog jutni a nézőknek Béli „Katalin”-ja, melyet ugyanebben a színházban nem is régen, csak a múlt hetekben ujtott fel az énekes személyzet a címszerepben Zilahynéval. Még pedig konstatálnunk kell, hogy a Béli operette-szövege sokkal komolyabb dráma volt, mint aminőket operettekhez írni szoktak, viszont a Lengyel—Bíró „Cárnője” sokkal jobb lett volna operette-szövegnek, mint aminő dráma.

Nem lehet „A cárnő” hatása az egész közönségre harmónikus, — amint ezt a főpróba sikeréből megjósolhatjuk, — mert a komoly drámai émociók és a felületesebb operetteszerű jelenetek összekeverednek. Különösen a két főalak: a cárnő és hadnagy szeretője, Cserny Alexei nagyon különböző s egymással nem harmonizáló színekkel vannak megfestve. Egy-egy jelenetnél az a hajsza, amely a drámai hatást a neveltségestől elválasztja, gyakran szétszakadt. A nézőnek úgy kell tennie, ha mulatni akar, hogy nem szabad túlságosan komolyan venni ezeket az alakokat és a dolgokat, mert ezek nem karakterek, csak figurák.

A komoly drámai rész a második felvonásban csucsosodik ki. Itt egy váratlan, ügyes fordulattal nagy drámai hatást tudtak a szerzők előidézni. A darab többi részén szellemesen szatirikus hangulat ömlik el s ennek finomsága sok jelenésben meghódítja a közönséget.

Ac árónő (Papp Etelka) rendkívül okos és szép asszony. De asszony. Még pedig a szerzők nagyon

könnyűvérű és kevésbé válogatós nőnek tüntetik fel, aki az első látásra beleszeret, már tudniillik az ő érzéki vágyódásával, Cserny Alexei (Virányi Sándor) kozák hadnagyba, kancellárjának, Soltikoffnak (Kemény Lajos) rokonába, ki egy összeesküvést jön fölfedezni a cárnőnek. Ez a Cserny vőlegénye a cárnő egy udvarhölgyének, Jasikoff Annienak (Vajda Ilonka) s mielőtt a cárnő elé kerülne, ezzel csokolózik szerelmesen. A felvonás végén azonban már elfelejti a kisleányt, mert rávetette szemét a cárnő. A kis hadnagyot kinevezi rögtön őrnagynak. Ott tartja a palotában s mikor egyedül maradtak, akkor egy többször ismétlődő recipe szerint kebelére borul a fiatal katonának és fölszólítja: „Csokolj meg!”

Ez a kegy elbolondítja a fiatal katonát és mikor már a cárnőnek szeretőjévé lesz, szeretne több is lenni és beleszólni az államügyekbe. Erre a cárnő rendez egy vigjátéki jelenetet, amelyben ő, a kancellár és Alexei államügyeket tárgyalnak. Hamar kiszül, hogy a kozáktiszt meglehetősen ostoba s meg is mondja neki a cárnő, hogy maradjon csak abban a szerepben, amelyet neki szánt. Ez sérti a fiatal embert s azért belekeveredik a cárnő elleni összeesküvésbe és majdnem komoly veszedelembé dönti ezt. De az okos Soltikoff, akit pedig elcsapott a cárnő, megmenti az uralkodónót ennek tudta nélkül s mikor a forradalmárok betörésétől félnek a palotában, Soltikoff ezeket már elfogatta. Cserny ezenfelül azt az ügyetlenséget is elköveti, hogy ölelkezik és csokolózik a cárnő dolgozószobájában régi menyasszonyával, Annieval, akit kolostorba akarnak küldeni. A cárnő ezt észreveszi s a többi összeesküvőkkel együtt a Péter-Pál-erődbe küldi szeretőjét is.

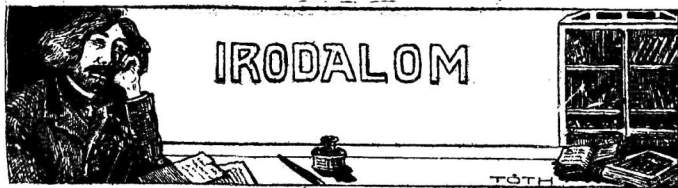
Az utolsó felvonást az tölti be, hogy Soltikoff kegyelemre hangolja a cárnőt volt szeretőjével szemben s ennek csakugyan meg is kegyelmez a többi összeesküvővel együtt. Cserny elküldi a harctérre s előre kijelenti, hogy majd jutalmul vitézségéért hozzáadja Anniet. Soltikoff pedig megvigasztalja a cárnőt Roncourt vicomte-tal (Bérczi Ernő), az új francia követtel, aki igen szép fiatal ember. A cárnőnek ez is rögtön megtetszik s az első felvonásban bemutatott recipe szerint, valósággal fölkinálja magát a vicomte-nak s a kellő pillanatban egyszerre rászól: „Csokolj meg!” Közben azonban az orosz-francia barátságról kell egy kis disszertációt meghallgatnunk. Nyilván azért, mert a szerzők Párisban élő akarják adatni darabjukat.

Meglátzik a darabon, hogy két tehetséges, sőt gyakorlott drámaíró munkája. Kiváló irodalmi kvalitást árul el egy-egy részlete. Hatásos jelenetek, szellemes párbeszédok váltják fel egymást. Mindjárt az expozícióban le tudják kötni érdeklődésünket, mely csak egy-egy helyen lankad. A külső siker nagy is lesz bizonyára.

— Ha nő vagy férfi olcsón akar öltözködni, szöveget Fischer Adolf és fia (Piac-u. 61.) cégnél szerezze be.

— Löbl Gyula és Társa látszerész és fényképészeti szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Debreczen több mint 100 éves könyvkereskedése a Csáthy Ferencz cég alatt bejegyzett kereskedés. Ez az üzlet apáról fiúra, testvérről testvérré szállott minden időben s úgy történt most is, mikor Csáthy Kálmán vette át nem régen elhunyt közszeretben álló, nagy irodalmi képzettségű bátyjától Csáthy Ferencztől. Az új tulajdonos lapunk hirdetési rovatában közzétett felhívására felhívjuk olvasóink figyelmét.



Lőrinczy György legújabb könyve.

(*Utítársaim.* Budapest, 1912. Singer és Wolfner kiadása. Ára 3·50 K)

A „Debreczeni Szemle” számára írta: **Kardos Albert.**

Magyarországon, az emberszólás hazájában, csodaszámba mehet *Lőrinczy György*, az ismert novellista, kedvelt ifjúsági író, a Petőfi-társaságnak ez a kedves tagja. Legújabb könyvében utítársairól emlékszik meg, tulajdonkép azokról a kartársairól, akikkel összehozta fordulatossá élete folyása, amely alatt volt szerkesztő, bankhivatalnok, közművelődési egyesületi titkár, tanfelügyelő, de első sorban mindig író és költő. Utítársai között a legnagyobb változatossággal találhatók európai hírű államférfiak, mint Andrássy Gyula, országos hírű tudósok, mint Beöthy Zsolt, hatalmas főurak, mint gróf Károlyi István, vármegyei nagyurak, mint Kálmán Rudolf főispán, sajtófejedelmek, mint Bródy Zsigmond, de vannak egyszerű vidéki tanárok és tanítónők, falusi plébánosok, elfeledett novellairók és korán elhunyt hírlapírók.

Mindezekről, nagyokról és kicsinyekről, élőkrol, holtakról Lőrinczy csak jót mond, csak szépet beszél, csak derűs képet rajzol. Teszi pedig ezt ma, oly korokban, amikor visszajára fordult a Széchenyi figyelmeztetése: nemhogy az apagyilkosoknak kegyelmeznének, hanem a kegyeletgyilkosok még az apákat, a vér- és érdemszerinti őseket sem kímélik. Mennyi jóságot hordozhatott ez az ember a szívében, mennyi fényt a lelkében, milyen gazdag ábrándvilággal indulhatott ez az író a maga útjára, hogy, mikor a félszázadot már meghaladta, most is szeretettel vesz körül mindenkit, most is ragyogónak lát mindent, most is forró álmokat hirdet, élő hitet terjeszt.

Végtelen rajongás mindenért, ami nemesen magyar, határtalan szeretet mindenki iránt, aki csak egy lépéssel is előbbre vitte a nemzetet, aki csak egy vékony sugárnyi fényt is vetett a hazára. Könyvének fejezetei megannyi elogiumok, dicsőítő beszédek, de bár az ember csak a maga dicséréséből bír el módfelett sokat, még is ebbe a mások *dicséretibe* sem ununk bele, mert olyan változatosak a hangok, olyan bőségesek a szavak, olyan különbözők a színek, amelyekkel Lőrinczy magasztalja utítársait, melyekkel megrajzolja a magyar közélet, a magyar társadalom, a magyar irodalom utóbbi harminc évének egy-egy kimagasló vezérét vagy törpe, de buzgó közlegényét.

Ezek a rajzok, ezek a jellemképek, ha egy kissé stilizáltak, ha némileg idealizáltak is, többnyire sikerültek, magukban véve művészi egészek. Különösen három ilyen jellemkép fogja nemcsak figyelmünket lekötöni, hanem szívünket is erősebben megdobogtatni. A tisztelet és hódolat-érzései hulláma-zának, csapnak magasba a Beöthy Zsoltról szóló, a panegyrushoz legközelebb járó szónoki művében (egyébiránt egész könyvét a magyar irodalmi élet e vezető-férfiának ajánlja); finom gyöngédség, igaz részvét hatja át az „Éva” felirású fejezetet, melyben Komjáthy Jenőnének, a korán elhunyt és sokáig nem méltatott költő özvegyének, ennek a muzsa, a hitves és anya erényeivel ékes asszonynak, nyújtja

az elismerés koszorúját. De talán legmélyebben megvan hatva és olvasóit is akkor viszi a könnyező megindulásig, mikor szolgálathoz elődjének, a Felvidéki közművelődési egyesület első titkárának, a már bizonyára elfeledett *Kostenszky Gézának* ujtja meg emlékeit. Csak „*Mécsvilág*”-nak nevezi ezt a barátja sirján meggyújtott emlék-gyertyát, de annyi szeretettel, akkora melegséggel ápolja ezt a halvány fényt, hogy bennünk is fellobban a nemzeti érzés lángja, hogy a mi szívünkben is ég a hit Kostenszky valóra vált eszményének, a Felvidéki magyar közművelődési egyesületnek örök életében.

Lőrinczyból könyve két helyén is kitör a hála. Mélységes hálát érez Bródy Zsigmondnak egy bölcs és jó tanácsáért, Wolfner Józsefnek pedig az élet egy nehéz percében odanyújtott segítő kezéért. Én is azt hiszem, velem együtt számos olvasó, Lőrinczy György iránt lehetünk igaz hálával eltelve, amiért e könyvével, a szeretet, a jóság, az erős nemzeti érzés, a romantikus magyar nyelv e kötetével sokszoros gyönyörűséget szerzett nekem és olvasótársaimnak.

Dickens az Athenaeum-Könyvtárban. Az utolsó évek legszenzációsabb magyar irodalmi vállalkozása: Az Athenaeum-Könyvtár, úgy mint kiadói megígérték: egymás után jelenteti meg a világirodalom legkiválóbb íróit és legnagyobb hatást tett műveit. Most *Dickens*-nek, az angolok legnépszerűbb elbeszélőjének halhatatlan remeke: a *Két Város* című regény jelent meg az Athenaeum-Könyvtárban. Taine azt mondja Dickensről, hogy sohasem volt szellem, mely szabatosabb részletességgel és nagyobb erővel képzelte volna maga elé valamely kép minden részét és minden színét. És ha ez a megállapítás ráillik Dickens valamelyik alkotására, úgy ez első sorban a *Két Város* című. Londonnak és Párisnak ezer színben ragyogó és sötétlő képe a nagy francia forradalom idejében. Nincsen történeti munka, mely ilyen megrázóan tudta volna megrajzolni azoknak a hosszú időknél borzalmait. A véres események annyival mélyebben megindítanak bennünket, mert Dickens egy mesteri kézzel bonyolított történet keretében tárja azokat elébünk. Nem tőlünk távol álló emberek katasztrófáján keresztül érezteti meg velünk mindazt, ami azokban az időkben magasztos és az emberi méltóságot lealacsonyító volt, hanem olyan emberek viszonyosságain át, akiket közel hozott szívünkhöz, akikért aggódunk és remegünk. Nincs Dickensnek regénye, melyben jobban megnyilatkozik az az ereje, mellyel egyszerre tud bennünket megrikatni és megnevetetni, mellyel annyira megtudja értetni azt a felfogását, hogy a legnagyobb örömeiket a szív megindulásai nyújtják és hogy az embert az érzelem teszi tulajdonképpen. A *Két Város* az Athenaeum-Könyvtárnak immáron országos népszerűséget szerzett gyönyörű kiállításában, *Basch Árpád* finom boríték-rajzával jelent meg. A fordítás *Bálint Mihály* munkája. A diszes kötet ára, mint az Athenaeum-Könyvtár minden kötetéé, 1 kor. 90 fillér és az az ár, noha az előbb megjelent kötetek hozzászoktattak kissé, újra és újra meglep rendkívüli, nálunk eddig példátlan olcsóságával.

Csécsey Imre: Az Élet felé. A *Modern Könyvtár* programjának egyik fő törekvése, hogy ismeretlen tehetségeket vezessen az irodalomba és mutasson be a közönségnek. Egy ilyen fölfedezészerű kötet jelent meg most a *Gömöri Jenő* szerkesztésében megjelenő könyvtárnak, amely egy egészen új és ismeretlen fiatal íróat vezet be a magyar irodalomba: *Csécsey Imrét*. A magyar írói világ és a közönség bizonyára

hálásan fogadja ezt a nyereséges felfedezést. Csécsy igazi művésznek mutatkozik minden egyes novellájában s novellás kötete, amelynek jellemző címe *Az Élet felé*, bizonyára egy sikerekben gazdag írói pályának kezdetét jelenti. Csécsy Imre minden novellája remekül megírt és finomságokkal teljes. Különösen sok szépséget és értéket rejt magában „Az Élet felé”, az „Éjszakai színpadok” és a „Két leány egy poéta” című novellái és nagy művészi finomságokat hoznak ki a „Lyráir mesék” című apró novellák. A magyar irodalomban ez az új név nagy nyereség és sok szó lesz még róla a jövőben. A Modern Könyvtár 126-ik számaként megjelent kötet ára 40 fillér és az Atheneum irod. és nyomd. Részvénytársulat adta ki. Mindenütt kapható.

— Az ezen rovatban felsorolt művek kaphatók Hegedüs és Sándor könyvkiadóhivatalában Kossuth-utca 11. szám.



Csoda- és egyéb gyerekekről.

Az iparművész legyen becsületes, az anyag pedig érvényesüljön a maga emberségéből; a rézcső ne akarjon farudnak látszani, az agyag ne fujja fel magát bronzzá. Ezt és a többi, modernnek és felvilágosodottak lévén, megköveteljük. A csodagyereken ellenben nem keressük az *anyagszerűséget*, hanem — ha csoda, hadd legyen kövér! — azt, ami azért csoda, mert lehetetlen: férfiasságot, megállapodottságot, megértést és minden egyebet, ami nem gyerektulajdonság. Csak olyan korlátolt kompánia, mint az átlagos kulturemberiség, szalajthat el olyan kimondhatatlanul nagy kincset, amilyen egy zenei csodagyerek lenne, ha nem *csoda* volna, hanem az, ami igazán: gyerek és művész. A gyereklélek kincsei a legnagyobbak közül valók azok között, amiket a kutató pszichológia a fölszínre hozott s mint más gyöngyöket, ezeket is ismeretlen mélységekből, keserves fáradsággal kell apránként összeszedni. Mert noha mindnyájan voltunk gyerekek, a gyereklelket mégis csak legfőleg az érdeklődő idegen szemével tudjuk nézni, kívülről; a mi lelkünknek érdekes, de idegen világ ez, aminek a magunkéval való folytonosságát nem érezzük. S az a tizenkétéves gyerek, aki olyan tökéletes kifejező erő birtokában van, mint amilyen művész kezében egy hangszer: az kész és felmérhetetlen értékű, mert közvetlen kinyilatkoztatásokat ad elő ebből az ismeretlen világból, ha nem állna őrt már a születésénél az iskola.

(Folyt. köv.)

Az ezen rovatban felsorolt zeneművek s szakönyvek kaphatók Csáthy Ferencznel, Debreczen legrégibb és legnagyobb zenemű kereskedésében (Piac-u. 2.).

AZ ELSŐ PILSENI RÉSZVÉNY SÖRFÖZDE és a MÜNCHENI „SPATEN”-sörgyár ker. képviselője

Hajdu, Bihar, Szabolcs, Szatmár és Borsodvármegyék területére úgy hordós, mint üveges sörökben

Fischbein Jenő sörnagykereskedőnél

Debreczen, Hatvan-utca 30 szám alatt.

Fenti sörgyártmányok kimérve kaphatók Debreczenben a Piac- és Kossuth-utca sarkán levő

Pilseni sörház pincéje éttermében és sörosarnokában.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, április 7-én

d. u. **Artatlan Zsuzsi**. Operett. Mérsékelt helyárrakkal. este **Cárnó**. Színmű. Ujdonság. Kis bérlet.

Hétfőn, április 8-án

d. u. **Leányvásár**. Operett. Mérsékelt helyárrakkal. este **Királyszöktetés**. Operett. Ujdonság. Bérletsszünet.

Kedd, április 9-én

Királyszöktetés. Operett. C) bérlet.

Szerda, április 10-én

Királyszöktetés. Operett. A) bérlet.

Csütörtök, április 11-én

Királyszöktetés. Operett. B) bérlet.

Péntek, április 12-én

Cárnó. Színmű. C) bérlet.

Szombat, április 13-án

Rang és mód. Színmű. A) bérlet.

Vasárnap, április 14-én

d. u. **Obsitos**. Daljáték. Mérsékelt helyárrakkal. este **Laczkfy**. Opera. Kis bérlet.

Hétfőn, április 15-én

Cárnó. Színmű. B) bérlet.

URANUS

SAS-UTCZA 2. SZ.
TELEFON 3—28.

E héten!



SZÍNHÁZ

Igazg. tulajd.
SUCHAN REZSŐ.

E héten!

Vasárnap és hétfőn:

Mindkét napon különböző **ÜNNEPI ÚJ MŰSOR!**

Kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken a „Zigomár” 1. folytatása:

ZIGOMÁR II. és NICK KARTER.

Szenzációs detektív történet 4 felvonásban. Irta: SAZIE LE Ó.
Azonkívül kétnaponként változó HETI UJDONSÁGOK.

Szombaton és vasárnap

CHARLEY COLMS, a detektívek királya, 2 felvonásban.

Azonkívül: Elsőrendű „PATHE” műsor.

Előadások hétköznap 7-től.

Utolsó előadás mindenkor 10-től.



Szabó Miklós

Debreczen, Piac-utca 19. sz. alatt
(volt Ranunkel házában)

Rendelésszerűen készült, kész
férfi, fiu és gyermekruha
különlegességek állandóan raktáron.

Külön mértékszerinti
angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64.

Legolcsóbb szabott árak
minden darabon feltüntetve.

Ma
már
mindenki
„KOBRAK“
cipőt
visel!

Kobrak-cipők kizárólagos raktára
HERMANN JENŐNÉL
 Piac-utca 42. sz.

!!! Ügyeljünk a „KOBRAK“ cégre !!!

Hajnal Mulató
 Debreczen, Petőfi-tér 7. szám.

Igazgató-tulajdonos

HAJNAL GYULA.

Az új áprilisi műorból különösen kiemelendő **Faragó Jenő**, a kiváló komikus vendégszereplése, **le Nilus** hastáncosnók, **Fekete Etel**, **Palotai Böske** stb. Csütörtökön, e hó 11-én **Lévay Farkas** jutalomjátéka.



Telefon 632.

Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca, a főpostával szemben.

Costüm osztály.

Női- és leány-costümök, remek kivitel . . . K 30-tól.

Pongyola osztály.

Creton és mosó Delain, divatos formák . . . K 10-től.

Felöltő osztály.

Kék cheviott felöltők és Raglánok. . . . K 18-tól.

Eredeti modellek.

Szolid, olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás.

Külön mérték osztály.

Gyógyárúk, vegyszerek, gummiarúk, kötszerek, gazdasági és állatgyógyászati cikkek nagy raktára a

Központi Drogeria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
 >> különlegességek. <<<



Debreczeni Bank Részvénytársaság Piacz-utca 77-ik szám.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.



Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyeg áruház.

Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

DIHEN JÁNOS

szobafestő, mázoló és tapettázó Debreczen.

Lakás Kölcsey-u. 7. Központi iroda, műhely és raktár Batthyányi-u. 1.

Telefon sz. 408.

Telefon sz. 1078.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy lakásomat f. év május 1-én **Kölcsey-u. 7. sz. a.** saját házamba helyezem át s hogy a mélyen tisztelt megrendelőimmal az érintkezést megkönnyítsem, a város központjában, Batthyány-u. 1. sz. a.

megrendeléseket felvevő irodát nyitottam,

ahol én személyesen, vagy távollétemben egy megbízottam áll az igen tisztelt festető közönség rendelkezésére.

Üzletem be van rendezve a legmodernebb mintakönyvekkel, mintákkal, a legjobb festék anyagokkal és villanyüzemű festéktörő gépekkel, úgy hogy a legkényesebb izleket is képes vagyok teljes megelégedésre kielégíteni.

Midőn eddigi nagybecsű pártfogásukért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem, hogy azzal új helyiségemben is megtisztelni kegyeskedjenek s vagyok szolgálat készen

kiváló tisztelettel

DIHEN JÁNOS,

szobafestő, mázoló és tapettázó mester.

A TAVASZI IDÉNYRE

legelegánsabb öltönyök,
 valamint átmeneti kabátok, szép színes öltönykülönlegességek készülnek

PRELOVSZKY ANDRÁS

polgári, katonai és vasuti egyenruha szabó özégtnél

DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 4. SZÁM.

Debreczen szabad királyi város világítási vállalata.

Eivállalja: légszesz és villamos berendezések elkészítését világítási, oróátviteli, fűtési és főzési célokra. — A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petroleumnál. — Gáz-zal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával. — Gázfűtésű kandallók és fürdő-kályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak. — A villamos
 ::: motor a legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon. :::

Szép, olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók. Elsőrendű pirszen (koks), porosz köszén. — Fekete köszén kátrány fatárgyak és épületek megvédésére. — Első minőségű ammoniak
 ::: sulphat (legbecsebb nitrogén-légeny tartalmu műtrágya). :::

— Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben —

Piac-utca 81. sz. alatt.

Mindenmü felvilágosítással **Debreczeni Jenő** szívesen szolgál az igazgató: gépészmérnök.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

TELEFON: GYÁR ÉS IGAZGATÓSÁG 74. SZÁM, VROSI ÜZLET 90. SZÁM.

Ékszer különlegességek!!!

Modern ékszerek művészi kivitelben készülnek

Vági István ÉKSZERÉSZ MÜTERMÉBEN

Debreczen, Miklós-utca 5. szám.

Átalakítások és javítások legjobban eszközöltetnek.

Kiadó üzlethelyiségek!

Simonffy-utca 13. szám alatt épülő teljesen modern új házban május 1-re **kladó** három üzlet-helyiség elegáns portallal elátva, raktárnak használható aszfaltozott pincével.

Értekezni lehet a tulajdonossal, **Egyház-tér 11.** emelet, 1—2 óra között. — Telefon 450. szám.

Viszontelárusítók kedvezményben részesülnek.

Gazdák Sütődéje Részvénytársaság.

Böszörményi-ut 15.

Telefon 924. sz.

Általános vélemény, hogy a Gazdák Sütődéje által készített

**kenyér, kifli, zsemle
s egyéb sütemény**

a helyi viszonyokhoz képest:

a legolcsóbb,

tisztasági szempontokból:

a legkifogástalanabb,

egészségügyi szempontokból:

a legtáplálóbb,

szállítása, kiszolgáltatása:

a legpontosabb,

leggyorsabb.

Kitűnő fehér sütemények.

Naponta kétszeri sütés.

DEBRECZEN-BELVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR

== RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ==

intézeti helységét f. év május hó 1-étől
Piac-u. 51. sz. a. levő Csanak-ház 1-ső
 emeletére helyezi át. o o o o o o o o

ÁLTALÁNOS FORGALMI BANK R.-T.

Piac-utca 68. szám (Killer-palota).

Foglalkozunk a takarékpénztári és banküzlet körébe vágó összes ügyletekkel, úgyint:

Elfogadunk takarékbetéteket betétkönyvekre és check-számlára.

Kölcsönöket adunk váltókra és folyószámlára.

Törlesztéses kölcsönöket nyújtunk földbirtokra és bérházakra igen előnyös feltételek mellett.

Óvadékkölcsönöket adunk vállalkozóknak s bérloknak.

Financirozunk mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi vállalatokat.

Hitelügyletünk leszámítol tárcaváltókat.

Terményosztályunk előleget ad a jövő évi termésre és vesz mindennemű szemes terményt.

Áruosztályunk utján adunk tűzifát s meszet waggon-számra.

Biztosítási osztályunk tűz-, élet-, jég-, üveg- és baleseti biztosításokat köt a legcoulansabb feltételekkel.

Felvilágosítást mindenkor készséggel ad **AZ IGAZGATÓ.**

Alaptőke 4.000.000 korona.

20 év óta fennálló üzletemtől kibérlés miatt visszavonulok! Az üzlet május hó 1-én megszűnik!

Raktáron van még!

Keztyük, kötszerek, uri ingek, gallérok, kezelők, nyakkendők, zsebkendők, harisnyák, esőernyők, reformfüzők, női kézitáskák, női és uri cérna keztyük, francia arckrémek, fogkefék, fogkrémek, fésük, hajtük, illatszerek, szappanok, pouderek.

Musvétii illatszerek óriási választékban minden áron!!

KÁLNAI LIPÓZ

PIAC- ÉS CSAPÓ-UTCA SAROK. ≡≡≡

Csatornázási, Vízvezetési és Központi Fűtési osztályunkat

ajánljuk a nagyérdemű közönség b. figyelmébe!

Osztályunk vezetésével egy kiváló szakférfiut biztunk meg s úgy a legegyszerűbb, mint a legkényesebb igényeknek is megfelelő munkálatok végzését felelősség mellett vállaljuk.

Mérnöki terveket és költségvetéseket díjtalanul készítünk.

Nagy raktárunkban kapható minden e szakmába vágó anyag és felszerelés. — Betongyárunk készít: mindenféle drótbetétet, ciszeller és csömöszölt csöveket, idomdarabokat, aknákat, kútgyűrűket, műköveket, lépcsőket stb. stb.

Vállal minden e szakmába vágó munkálatokat.

Magyar Szabadalmazott Patkógyár R. T.

Iroda és üzlet: Hatvan-u. 53. Gyártelep: Homokkert, Hid-u. 4.
Telefon 811. Telefon 10—60.

A Pilseni sörházat

Debreczen! Első Takarékpénztár épületében,
bejárat úgy a Piac-, mint a Kossuth-u. felől

Sternád Ferenc vette át.

Ebédekre, vacsorákra abonemákat elfogad. Bankettek, társasvacsorákra, összejövetelekre: külön terem.

Étkezéseket házhoz hordással jutányosan elfogad.

Zóna reggelhez és vacsorához naponta kapható

== „Szent János sör“ ==

à la SALVATOR, friss csapolás egész nap a

**** MÁRKUS JENŐ ****

Dréher sörsarnoka összes helyiségében.

**** Mindennap pompás malac tokány. ****

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

Villamos favágó porszívó és parkettfényező

gépeinket a mai napon üzembe helyeztük és rendeléseket Deák Ferenc-utca 19. számú irodánkban, telefonon 967. veszünk fel további intézkedésig. Árunk: 1 öl fa fűrészelve, aprítva és berakva a következő: 3 darabra vágva 5 kor, 4 darabra vágva 6 korona és 5 darabra vágva 7 korona. Öt ölön felül a fenti árakból 10% engedményt, csupán fűrészelésnél pedig 20% engedményt nyújtunk. Egy métermázsa dorong és hasábos fa fűrészelve, aprítva és berakva 32 fillér, vargafa 36 fillér.

A Villamos Favágó, Porszívó és Parkettfényező
Részvénytársaság igazgatósága.

Tavaszi raglanok és öltönyök

óriási választékban és mesés olcsó árakban lehet vásárolni egyedül csak

Gerő Ernő

férfi-, flu- és gyermekruha

nagy áruházában, Debreczen piac-utca 41 sz.

DEBRECZENI HITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA ÉS SZÉCHENYI-UTCA SAROK.

Részvénytőke 3 millió.

Kölcsönöket adunk váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamat mellett.

Elfogadunk takarékbetéteket betétkönyvecskére és chek-számlára.

Jelzálog-kölcsönöket adunk földbirtokokra és házakra.

Óvadék-kölcsönöket adunk vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüzetek részvényeire.

Leszámítolunk tárca-vatókat az intézet kebelében alakult hitelrészes csoportban.

Ércpénzeket és külföldi bankjegyeket beváltunk.

Felvilágosítással készséggel szolgál

AZ IGAZGATÓSÁG.

**Török
pezsgő**

Sec., Rèservée, Cremant
a legjobbak

minden jobb üzletben, kávéházban és
vendéglőben kaphatók.

Főraktárunk a Hungária kávéházban e hó végétől kezdve

Gyár: Péterfia-utca 61.

Alapított 1805-ben.

Alapított 1805-ben.

CSÁTHY FERENCZ

könyv-, papir- és zeneműkereskedése.

10,000 kötetből álló magyar és német kölesönkönyvtár. Modern irodai és bankberendezések, litografiai, könyvnyomdai és könyvkötészeti munkák felvétele.

DEBRECZEN, Piac-utca 8. sz.

(A Kereskedelmi iskola épületében.)

M. kir. postatakarék és clearing-számla. — Telefon interurbán 296. sz.

Mélyen tisztelt Cim!

Szives tudomására hozom, hogy boldog emlékezetű bátyám, Csáthy Ferencz elhunyt folytán a Csáthy-féle könyv-, papir- és zeneműkereskedést, mely ősi hagyomány gyanánt firól-fira szállott, mint a családnak a könyvkereskedelemi terén teljes szakképzettséggel bíró tagja, a jelenlegi cég meghagyásával átvettem s azt eddigi tapasztalataim felhasználásával a modern igényeknek megfelelően fogom tovább vezetni.

Mint aki ezen üzletben előzőleg, megboldogult bátyám oldala mellett 8 éven keresztül működtem; később pedig az Athenaeum budapesti könyvkiadó-vállalatánál tovább gyarapítottam szakismereteimet s végül ezek betetőzéseképen a külföldön és pedig Berlinben a nyomda- és papírszakmában, Leipzigben a könyv- és zeneműkereskedés terén részben szakiskolában, részben a legnagyobb könyvüzletekben bővítettem a modern üzleti élethez szükséges ismereteimet s legutóbb a Dávidházy Kálmán könyvkötészet- és dobozgyár r.-t. kereskedelmi vezetőjeként működtem, így bizvást remélhetem, hogy az 1805 óta fennálló s jelenleg is virágzó üzletet továbbra is akép vezetem, hogy Debreczen város és vidéke nagyérdemű közönsége azt mindenkor bizalommal keresi fel cultur szükségletének kielégítése végett.

Midőn ezt szíves tudomására hozom, kérem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemet továbbra is nagybecsű pártfogásával támogatni szíveskedjék s egyben figyelmét bátorítom a következőkre felhívni:

Könyvkereskedésomban folytonosan raktáron vannak a classikus modern és szépirodalmi, törvény-, tudományi-, hit- és történettudományi-, gazdasági-, valamint minden más szaktudományi termékek és iskolai segéd kézikönyvek, ifjúsági iratok és képeskönyvek ugy magyar, mint más idegen nyelveken; készletben vannak továbbá imakönyvek díszes és egyszerű kötésben, valamint ünnepi ajándéknak alkalmas más díszkötésű művek is, az esetleg raktáromon meg nem levő munkákat gyorsan és minden árfelemlés nélkül szerzem meg. Azon körülménynél fogva pedig, hogy ugy a bel-, mint külföldi könyvpiac tekintélyes cégeivel közvetlen összeköttetésben állok, képes vagyok mindent az eredeti bolti áron kiszolgáltatni, ép ugy, mint bármelyik fővárosi könyvtár.

Nagyváltásztéka van könyvkereskedésben mindennemű zeneműnek, a legjobb és legkedveltebb szerzőktől, amire ezentul is nagy gondot fordítok. Felhívom nagybecsű figyelmét papírraktáramra, melyet a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be.

Elvállalok mindenemű modern irodai és bankberendezést, továbbá litografiai, könyvnyomdai és könyvkötészeti munkákat. Kívánatra rendelések céljából személyesen is megjelenek.

Mindenemű bel- és külföldi, politikai, szépirodalmi, divatlapokra és folyóiratokra előfizetési megrendeléseket úgy helyben, mint vidékre, bármely időben elfogadok s azt kellő pontossággal s lehető gyorsasággal teljesítem.

Az előfizetéseket egybíránt kérem mindig a negyed- vagy félév kezdetéig, vagyis az előbbi hónap 20-ikától 25-ig eszközölni, hogy a postadíj s reclamáció megkíméltessek. Irodalmi tárgyakat illető felvilágosításokkal, könyvjegyzékekkel s más irodalmi segédeszközökkel ingyen szolgálok.

Vidéki megrendelések gyors és pontos teljesítésére különös gondot fordítok.

Üzletemet t. Címnek pártfogásába és jóindulatába ajánlva, vagvok kiváló tisztelettel:

CSÁTHY KÁLMÁN.

Tavaszi ruháit tisztíttassa ≡

Wacha Róbert

ruhafestő és vegyi-tisztító gyárában

Simonffy-utca 55.